

E 21/2017

Tekijä Mikko Kärnä (kesk.)
Vastaanottajat Pohjoismaiden hallitukset

Pohjoismaiden hallituksille

Kirjallinen kysymys
Katalonian kriisistä

Kataloniassa järjestettiin 1. lokakuuta kansanäänestys alueen itsenäisyydestä. Kansanäänestys on yleisesti ymmärretty laittomaksi ja Espanjan perustuslain vastaiseksi. Valitettavasti Espanja kuitenkin pyrki estämään sen käyttäen voimakeinoja, ja väkivallan seurauksena lähes 900 ihmistä sai sairaalahoitoa vaativia vammoja. Voimatoimet alueella tuomittiin maailmalla laajasti, mutta EU:n komissio oli hämmentävän hiljaa todeten Katalonian tilanteen olevan Espanjan sisäinen asia.

Äänestystulos oli itsenäisyyden puolesta. Katalonia ei kuitenkaan ryhtynyt antamaan asiasta yksipuolista julistusta, vaan on systemaattisesti pyrkinyt hakemaan neuvotteluyhteyttä Espanjaan sekä pyytänyt kriisiin kansainvälistä sovittelua. Tämä ei kuitenkaan ole käynyt Espanjalle, joka puolestaan on välyttänyt aktivoivansa maan perustuslain 155. pykälän, jonka mukaisesti Katalonia voitaisiin ottaa keskushallinnon ohjaukseen.

On luonnollisesti selvää, että EU:n tulee kunnioittaa suvereenien jäsenmaidensa perustuslakeja. Aivan vastaavalla tavalla on kuitenkin myös selvää, että unionin tulee pyrkiä turvaamaan kaikkien unionin kansalaisten turvallisuus sekä puolustaa demokratiaa ja päätöksenteon läheisyysperiaatetta. Espanja hakee Katalonian poliittiseen kriisiin oikeudellista ratkaisua. Tällaisen ratkaisumallin toimivuus on todennetusti varsin heikko.

Katalonian aluejohtaja Carles Puigdemont piti viime maanantaina puheen, jossa totesi Katalonian ansainneen oikeutuksen itsenäisyyteen. Puigdemont toisti kuitenkin puheessaan pyynnön neuvotella ja sovitella asiasta Espanjan kanssa. Puhe tulkittiin laajasti ehdolliseksi itsenäisyysjulistukseksi. Espanja vastasi tilanteeseen vaatimalla Katalonialta tiedonantoa, onko se julistautunut itsenäiseksi vai ei. Tilanne on tämän myötä toistaiseksi staattinen, mutta eskaloitumisen vaara on todellinen.

Oli Katalonian itsenäistymispyrkimyksistä mitä mieltä tahansa on selvää, että poliittinen väkivalta ei kuulu eurooppalaiseen tai pohjoismaiseen arvoyhteisöön. Tällainen on tuomittava jyrkästi. Vastaavalla tavalla on selvää, että Pohjoismaiden on edistettävä demokratian ja ihmisoikeuksien toteutumista sekä haettava neuvotteluratkaisuja myös vaikeisiin asiakysymyksiin niin Pohjoismaiden sisällä kuin niiden ulkopuolellakin.

Pohjoismaiden neuvoston perustamisesta on sovittu Helsingin sopimuksella. Sen 36.artiklan mukaisesti "Toimenpiteisiin Pohjoismaiden ja pohjoismaisen yhteistyön tunnetuksi tekemiseksi olisi ryhdyttävä läheisessä yhteistyössä sopimuspuolten ja niiden ulkomaista tiedotustoimintaa hoitavien elinten kesken. Milloin tarkoituksenmukaiseksi katsotaan voivat yhteiset esiintymiset tulla kysymykseen".

Edellä olevan perusteella ja Helsingin sopimuksen 57. artiklaan viitaten kysyn kaikkien Pohjoismaiden hallituksilta seuraavaa:

- Miten Pohjoismaat voisivat yhteisesti edistää sovitteluratkaisun löytämistä Espanjan ja Katalonian väliseen kriisiin?
- Entä voisivatko Pohjoismaat antaa yhteisen julkilausuman, jossa pyydetään Espanjaa ja Kataloniaa neuvottelemaan asiaan ratkaisu sekä todetaan, että Pohjoismaat eivät hyväksy väkivaltaa Kataloniassa?

Helsingissä 30. lokakuuta 2017

Mikko Kärnä (kesk.)